

Raport o stanie gminy Wałbrzych za rok 2022

ZDROWIE I DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

SPIS TREŚCI

1	Profilaktyka i promocja zdrowia	2
1.1	Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV	2
1.2	Paliatywna opieka domowa.....	3
1.3	Akcje informacyjno – edukacyjne „udar”, „czerniak i jego profilaktyka”, „profilaktyczne czwartki”	4
1.4	Program profilaktycznej opieki stomatologicznej.	6
2	Działania podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami w roku 2022.....	9
2.1	Wspieranie rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami.	10
2.2	Wsparcie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z niepełnosprawnościami w roku 2022.	11
2.3	Programy i Kampanie społeczne.....	11
2.4	Działania w ramach aktywizacji społecznej, przeciwdziałania dyskryminacji oraz integracji środowiska osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną w roku 2022:	13
2.5	Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego	13
2.6	Program PFRON „Zajęcia klubowe w WTZ”	16
2.7	Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.	17
2.8	Program Aktywny Samorząd.	18
2.9	Program pn.: „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022	18
2.10	Program pn.: „Opieka wytchnieniowa ” – edycja 2022.....	19

1 PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA

1.1 PROGRAM PROFILAKTYKI ZAKAŻEŃ WIRUSEM BRODAWCZAKA LUDZKIEGO HPV

W 2022 roku Gmina Wałbrzych realizowała Program Polityki Zdrowotnej pn.: „Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego HPV na lata 2022-2026 Miasta Wałbrzycha”, w zakresie szczepień profilaktycznych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego HPV oraz kampanii informacyjno-edukacyjnej.

PROGRAM SZCZEPIEŃ
PROFILAKTYCZNYCH PRZECIWKO
WIRUSOM BRODAWCZAKA
LUDZKIEGO (HPV) KIEROWANY DO
DZIEWCZĄT Z ROCZNIKA 2010
ZAMELDOWANYCH W WAŁBRZYCHU.

DOJRZAŁE DECYZJE
MOGĄ UCHRONIĆ MŁODE ŻYCIE
PRZED RAKIEM
SZYJKI MACICY,
KTÓRY MOŻE WYWOŁAĆ
WIRUS HPV

PROGRAM FINANSOWANY
ZE ŚRODKÓW BUDŻETOWYCH MIASTA WAŁBRZYCHA

W związku z pandemią, szczepienia będą realizowane
codziennie w godz. 9:00 - 17:00 po wcześniejszym
umówieniu telefonicznym, pod numerami:
74 843 40 58 wew. 3; 74 846 18 64 wew. 3;
74 842 20 74 wew. 3 lub 609 443 343.

Realizator szczepień:
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej
„Śródmieście-Biały Kamień” Sp.z o.o.
58-304 Wałbrzych, ul. Wysockiego 24-24a

Na realizację Programu w roku 2022 w budżecie Gminy Wałbrzych zaplanowana została kwota 251.440,00 zł. Szczepieniem objęte zostały dziewczęta z rocznika 2010, mieszkanki miasta, posiadające adres zameldowania na pobyt stały na terenie Wałbrzycha i kwalifikujące się do szczepień – ok. 305 dziewczynek.

Ostateczna liczba podanych dawek to 275, w tym dwiema dawkami zostały zaszczepione 93 dziewczynki a koszt realizacji szczepień wyniósł 115.500,00 zł.

Koszt realizacji kampanii informacyjno – edukacyjnej wyniósł 20.000 zł co pozwoliło przeprowadzić spotkania dla 1000 uczniów z wałbrzyskich szkół.

Całkowity koszt realizacji zadania w roku 2022 r.: 135.500,00 zł.

Dla 19 dziewczynek termin przyjęcia drugiej dawki przypada na miesiące od stycznia do czerwca 2023 r. W związku z tym dziewczynki te są ujęte w ogłoszonym konkursie na rok 2023.

Do realizacji programu została wybrana szczepionka 9-walentna o nazwie „Gardasil 9”, skierowana przeciwko typom wirusa HPV-6, HPV-11, HPV-16, HPV-18, HPV-31, HPV-33, HPV-45, HPV-52 I HPV-58. Podawana jest w schemacie 2-dawkowym.

Szczepienia prowadził podmiot leczniczy, wyłoniony w drodze otwartego konkursu ofert - Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Śródmieście – Biały Kamień” Sp. z o.o. w Wałbrzychu, ul. Wysockiego 24 - 24A .

W ramach programu przeprowadzono spotkania edukacyjne w szkołach zarówno z rodzicami dzieci jak i samymi dziećmi. Edukacja zdrowotna była również przeprowadzana w trakcie realizacji szczepień. Wykorzystano możliwość prowadzenia akcji edukacyjnej w mediach publicznych i społecznościowych. Do szkół dostarczono film edukacyjny, w którym lekarz przychodni opowiadał na temat profilaktyki, zasadności szczepień ochronnych przeciwko wirusowi brodawczaka ludzkiego, profilaktyki raka szyjki macicy oraz o ryzykownych zachowaniach i chorobach przenoszonych drogą płciową. Informacje o odbywającej się akcji umieszczono również na stronie internetowej Urzędu Miasta Wałbrzych, stronie internetowej przychodni oraz na portalu Facebook, a także w mediach lokalnych: Wałbrzych dla Was.

1.2 PALIATYWNA OPIEKA DOMOWA

Działania Gminy Wałbrzych na rzecz chorych na choroby nowotworowe i ich rodzin, realizowane są od 1997 roku. Otwarty konkurs ofert na realizację zadania publicznego z zakresu ochrony zdrowia **polegającego na podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości opieki nad osobami przewlekle i nieuleczalnie chorymi przebywającymi w środowisku domowym z terenu Miasta Wałbrzycha, w tym rehabilitacja i zakup niezbędnego sprzętu medycznego dla niepełnosprawnych, nieuleczalnie i przewlekle chorych dzieci z Wałbrzycha**, został również ogłoszony w 2022 roku.

Realizację zadania powierzono Polskiemu Towarzystwu Opieki Paliatywnej Oddział w Wałbrzychu przy ul. Krasieńskiego 8.

Pacjenci zostali objęci opieką lekarzy, pielęgniarzy, fizjoterapeutów i psychologów. Zadanie polegało również na włączeniu członków rodzin lub opiekunów osób chorych w proces opieki, poprzez naukę pielęgnacji i towarzyszenia osobie chorej.

W zakresie rehabilitacji dla niepełnosprawnych, nieuleczalnie i przewlekle chorych dzieci nadrzędnym celem była poprawa jakości ich życia. Często po zakończeniu leczenia szpitalnego dzieci trafiają do domu, gdzie nadal wymagają opieki wykwalifikowanego personelu, specjalistycznego sprzętu oraz pomocy w zakupie materiałów medycznych. Ponadto opiekunowie zostali objęci pomocą, wsparciem duchowym i psychologicznym oraz edukacją zdrowotną.

W 2022 roku Gmina Wałbrzych przekazała środki budżetowe w kwocie 175.000,00 zł, w ramach których przeprowadzono 1250 wizyt domowych dla 122 pacjentów i ich rodzin oraz wykonano 938 zabiegów rehabilitacyjnych dla 43 dzieci i ich rodzin.

1.3 AKCJE INFORMACYJNO – EDUKACYJNE „UDAR”, „CZERNIAK I JEGO PROFILAKTYKA”, „PROFILAKTYCZNE CZWARTKI”

W 2022 roku Gmina Wałbrzych po raz kolejny włączyła się do przeprowadzenia lokalnej kampanii informacyjnej „UDAR” skierowanej do mieszkańców Wałbrzycha, a której celem było przybliżenie problematyki udaru. Na terenie miasta na przystankach autobusowych zostały umieszczone plansze typu „citylight” z informacją jak rozpoznać udar, a także jak uzyskać odpowiednią pomoc w przypadku jego wystąpienia.

W roku szkolnym 2021/2022 Gmina Wałbrzych przystąpiła do współpracy ze Studenckim Kołem Naukowym Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Centrum Onkologii w Warszawie w zakresie ogólnopolskiego programu profilaktyki czerniaka. W ramach tej współpracy uczniowie wałbrzyskich szkół mieli możliwość podniesienia swojej świadomości w zakresie zagrożeń zdrowotnych wywoływanych przez czerniaka. Młodzież uczestniczyła w zajęciach lekcyjnych oraz zdobywała umiejętności samobadania skóry czy też różnicowania zmian podejrzanych o charakter nowotworowy ze zwykłymi znamionami na podstawie tzw. zasady „czerniakowego abecadła”.

Udział w programie był bezpłatny, a w/w zajęcia były prowadzone przez nauczycieli biologii, pielęgniarki bądź też przez wychowawców klas w ramach godzin wychowawczych.

Wszelkie materiały niezbędne do realizacji programu zostały udostępnione przez Studenckie Koło Naukowe ONKOMA.

Chęć uczestnictwa w powyższej akcji potwierdziły 22 szkoły, dzięki czemu zrealizowano w sumie 148 godzin zajęć lekcyjnych, w których udział wzięło 3477 uczniów.

W roku 2022 Gmina Wałbrzych zorganizowała akcję tzw. „Profilaktyczne Czwartki” - Jestem wałbrzyszaninem, chcę być zdrowy. Były to spotkania informacyjno-edukacyjne poświęcone zdrowiu i profilaktyce. W ramach spotkań odbyły się wykłady, pokazy, bezpłatne pomiary prowadzone przez pielęgniarki, techników medycznych oraz studentów.

PROFILAKTYCZNE CZWARTKI

6 października
godz. 17.00

OBRZEK NÓG – LEKCEWAŻYĆ CZY LECZYĆ?
Małgorzata Manowska, pielęgniarka, specjalistka leczenia ran, terapii obrzękowych, padologii, we współpracy z firmą MEDI POLSKA

20 października
godz. 17.00

KOMPUTEROWA DIAGNOSTYKA STÓP ORAZ ANALIZA CHODU
Mateusz Rosiak, Fizjoterapeuta, technik ortopeda

W ramach spotkań odbędą się wykłady, pokazy oraz bezpłatne pomiary.

Wstęp wolny

SPOTKANIA ODBYWAJĄ SIĘ W SALI KONFERENCYJNEJ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, UL. KILIŃSKIEGO 1

PROFILAKTYCZNE CZWARTKI

17 listopada
godz. 17.00

PROFILAKTYKA RAKA PIERSI ORAZ RAKA JĄDRA (WYKŁAD ORAZ NAUKA SAMOBADANIA NA FANTOMACH)
Małgorzata Kiewitk – pielęgniarka, zastępcza dyrektora Instytutu Zdrowia Akademii Nauk Śląskich Angelusa Silesiusa

1 grudnia
godz. 17.00

MÓWIMY NIE CHOROBYM! O BADAANIACH PROFILAKTYCZNYCH SŁÓW KILKA
Pracownicy oraz studenci pielęgniarstwa Akademii Nauk Śląskich Angelusa Silesiusa

Możliwość wykonania profilaktycznych badań:
Oznaczenie poziomu cukru we krwi, Badanie ciśnienia krwi, Pomiary tętna, saturacji, Obliczanie wskaźnika BMI, Badanie EKG

FONATIO:
NAUKA UDZIELANIA PIERWSZEJ POMOCY PRZEDMEDYCZNEJ

Wstęp wolny

SPOTKANIA ODBYWAJĄ SIĘ W SALI KONFERENCYJNEJ MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ, UL. KILIŃSKIEGO 1

1.4 PROGRAM PROFILAKTYCZNEJ OPIEKI STOMATOLOGICZNEJ.

W ramach jednostki budżetowej - Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu utworzonej na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Wałbrzycha nr X/134/2015 z dnia 27.08.2015r. Gmina Wałbrzych kontynuowała w 2022 roku realizację "Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci z wałbrzyskich szkół podstawowych i gimnazjalnych na lata 2018 – 2022" przyjętego Uchwałą Nr LI/645/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 grudnia 2017 roku w 6 szkolnych gabinetach stomatologicznych tj. :

1. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 im. Aliny i Czesława Centkiewiczów Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 8, ul. Poznańska 8,
2. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 15 im. Jana Kochanowskiego, ul. Hirszfelda 1,
3. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 17 im. Marii Konopnickiej w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 1, ul. 1 Maja 105,
4. Publicznej Szkole Podstawowa Nr 21 im. Olimpijczyków Polskich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym Nr 6, ul. Grodzka 71,
5. II Liceum Ogólnokształcącym im. Hugona Kołłątaja, Al. Wyzwolenia 34.
6. Publicznej Szkole Podstawowej Nr 2 im. Orła Białego ,ul. Wańkowicza 13

Uchwałą nr LVII/624/22 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 15 grudnia 2022 roku przyjęto kontynuację "Wałbrzyskiego programu profilaktycznej opieki stomatologicznej, zapobiegającego rozwojowi próchnicy zębów i chorób przyzębia u dzieci i młodzieży z wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych w latach 2023 – 2027"

Założeniem programu jest ułatwienie dzieciom i młodzieży gminy Wałbrzych dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej, w tym do profilaktycznych badań stomatologicznych i edukacji w zakresie higieny i chorób jamy ustnej. Podstawowym celem realizacji programu i działania Centrum Stomatologii Szkolnej w Wałbrzychu jest: poprawa stanu zdrowia zębów dzieci i młodzieży poprzez zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i chorób przyzębia .

Cele w roku 2022 były realizowane poprzez działalność profilaktyczno-leczniczą polegającą na udzielaniu stomatologicznych świadczeń zdrowotnych oraz promocji zdrowia, a w tym:

EDUKACJA ZDROWOTNA ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM:

- a. roli węglowodanów w zapobieganiu próchnicy zębów, jak ograniczyć ich szkodliwe działanie, roli diety w prawidłowym rozwoju zębów,
- b. nauki prawidłowego szczotkowania zębów – demonstracja i ćwiczenia na fantomach właściwy dobór szczoteczki i pasty,
- c. roli płytki nazębnej w rozwoju próchnicy zębów – demonstracja wybarwiania płytki fuksyną,
- d. zapobieganie wadom zgryzu przez eliminację parafunkcji.

PROFILAKTYCZNA OPIEKA STOMATOLOGICZNA :

- a. stosowanie co 3 miesiące lakieru fluorkowego,
- b. stosowanie płukanki lub żelu chlorheksydynowego
- c. zabezpieczenie bruzd pierwszych trzonowców zębów trzonowych lakiem szczelinowym fluorowym lub płynnym kompozytem

LECZENIE STOMATOLOGICZNE DZIECI I MŁODZIEŻY MATERIAŁEM UTWARDZANYM ŚWIATŁEM

Adresatami Programu byli uczniowie ze wszystkich wałbrzyskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz dzieci w wieku 6 lat uczęszczające do oddziałów przedszkolnych w szkołach.

W oparciu o porozumienia z dyrektorami stałą opieką stomatologiczną zostały objęte również dzieci i młodzież z innych szkół, przedszkoli w Wałbrzychu.

Od kwietnia 2022r. opieką objętych zostało 95 dzieci i młodzieży z Ukrainy.

Świadczenia stomatologiczne wykonywali zatrudnieni lekarze stomatolodzy i higienistki /asystentki stomatologiczne.

W roku 2022 z Wałbrzyskiego Programu Opieki Stomatologicznej skorzystało łącznie 6189 dzieci i młodzieży, w tym 3009 dziewczynek i kobiet.

Zgodę na wykonanie świadczeń i procedur stomatologicznych wyraziło 93% rodziców.

Przeprowadzono kompleksowe badania profilaktyczne i kontrolne u 4950 dzieci i młodzieży. Wyleczono zęby u 2780 dzieci i młodzieży.

Ponadto wykonano szereg świadczeń profilaktycznych i edukacyjnych:

- instruktaże higieny jamy ustnej i nauka szczotkowania - 7800
- lakierowanie zębów - 3180 dzieci,
- lakowanie zębów - 98 dzieci.

Przy założeniach ułatwienia dostępu do podstawowej opieki stomatologicznej program miał pozytywne oddziaływanie na poprawę stanu zdrowia zębów u dzieci i młodzieży, zwiększenie świadomości oraz zmniejszenie zachorowalności na próchnicę zębów i choroby przyzębia.

2 DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W ROKU 2022.

Podejmowane działania na rzecz środowiska osób z niepełnosprawnościami w roku 2022 miały na celu budowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnościami w społeczności lokalnej miasta Wałbrzycha, promocję praw osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie dyskryminacji oraz wspieranie wszelkich działań mających na celu aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi. Zadania realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych zostały określone w art.35a ust.1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W roku 2022 środki finansowe przyznane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Wałbrzycha na zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zostały wydatkowane w kwocie 4.626.218,00 złotych. Szczegółowe wykorzystanie powyższych środków przedstawia tabela.

Tabela 1. Wykorzystanie środków z PFRON w 2022 r.

Rodzaj dofinansowania	Wysokość dofinansowania[zł]	Liczba osób korzystająca z dofinansowania
Działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej	2.252 952,00	87
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne oraz środki pomocnicze	2.823 805,00	811
Dofinansowanie w turnusach rehabilitacyjnych	508 359,00	325
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	84 151,00	520
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i technicznych	630 756,00	92
z tego: barier architektonicznych	232 439,00	13
barier technicznych	252 759,00	37
bariery w komunikowaniu się	145 558,00	42
Udzielenie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej	36 937,40	1
Razem	6.336.960,40	1836

2.1 WSPIERANIE REHABILITACJI DZIECI Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.

Od kilku lat priorytetem miasta jest wsparcie rehabilitacji dzieci z niepełnosprawnościami. Dzięki środkom finansowym z budżetu miasta wiele dzieci korzysta z dodatkowej rehabilitacji.

PROGRAM "HIPOTERAPIA"

Programem objęte zostały dzieci z niepełnosprawnościami z Publicznego Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej.

Hipoterapia jest bardzo cenną formą rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, przeznaczona przede wszystkim dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Zajęcia z hipoterapii odbywały się w Ośrodku Hodowli Zarodowej w Ząbkowicach Śląskich Zakład Stado Ogierów Książ. W roku 2022 odbyło się ogółem 230 półgodzinnych zajęć, w których uczestniczyło 39 dzieci wraz z rodzicami. Zajęcia odbywały się według ustalonego harmonogramu, cztery razy w tygodniu. Z budżetu Gminy w 2022 roku na realizację programu hipoterapia, przeznaczono kwotę **15.000,00 zł.**

PROGRAM - REHABILITACJA RUCHOWA.

W roku 2022 realizowany był program rehabilitacja ruchowa, a do zajęć zakwalifikowało się 21 dzieci. Rehabilitacja przebiegała według ustalonego harmonogramu. Programem objęte zostały dzieci

z niepełnosprawnością z Publicznego Przedszkola Samorządowego Nr 17 z Oddziałami Integracyjnymi i Specjalnymi przy ul. Hirszfelda oraz Filii Przedszkola mieszczącej się przy ulicy Sosnowej. Zakres ćwiczeń rehabilitacyjnych dostosowany był do indywidualnych zaleceń lekarza i potrzeb dziecka z niepełnosprawnością. Na realizację tego programu z budżetu miasta na wynagrodzenie dla rehabilitantów z Centrum Rehabilitacji i Integracji Sensorycznej dzieci i niemowląt REHA z siedzibą w Wałbrzychu przeznaczono kwotę **25.000,00 zł.**, kwota wykorzystana **14.837,00 zł.** Zrealizowano 167 godz. zajęć.

PROGRAM "INTEGRACJA SENSORYCZNA".

W zajęciach Terapii Integracji Sensorycznej w roku 2022 objętych było 16 dzieci z grup integracyjnych z orzeczoną niepełnosprawnością i opinią o potrzebie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Podczas terapii prowadzone były głównie ćwiczenia, które stymulowały zmysł równowagi, propriocepcji i dotyku oraz ćwiczenia z zakresu psychomotoryki, terapii bilateralnej oraz samo motorycznej integracji odruchów pierwotnych. Kwota przeznaczona na ten cel z budżetu miasta **10.000,00 zł.** Kwota wykorzystana **6.510,00 zł.**

2.2 WSPARCIE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH DZIAŁAJĄCYCH NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI W ROKU 2022.

W roku 2022 został ogłoszony otwarty konkurs ofert na wsparcie realizacji zadań publicznych z zakresu programów i działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania w roku 2022 wynosiła 42.000,00 złotych. Zadanie konkursowe realizowane było od maja do grudnia 2022 roku. Zarządzeniem Nr 385/2022 z dnia 20.05.2022 r. Prezydenta Miasta Wałbrzycha przyznano środki finansowe na realizację w 2022 roku zadań publicznych z zakresu programów i działań na rzecz osób niepełnosprawnych pod nazwą: „Wspieranie działań na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej oraz rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami” dla dwóch organizacji. Na wspieranie rozwoju sportu osób niepełnosprawnych, zostały przyznane środki finansowe dla "**Stowarzyszenia Górnik Wałbrzych 2010**" w wysokości **30.000,00 zł.** Na poradnictwo specjalistyczne i społeczne dotację otrzymało **Wałbrzyskie Stowarzyszenie „Amazonki”** w wysokość **8.804,00 zł.**

W trybie 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r., o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przyznano środki finansowe dla **Fundacji „Kalejdoskop Autyzmu”** w wysokości **3.000,00 zł.** na zadanie pn.: „Wspieranie działań na rzecz rehabilitacji i samorozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych osób z niepełnosprawnościami poprzez zorganizowanie ruchowych zajęć usprawniających oraz zajęć mających na celu wsparcie ich rodzin”. Wakacyjna akademie rozwoju Fundacji Kalejdoskop Autyzmu.

2.3 PROGRAMY I KAMPANIE SPOŁECZNE.

A. PROGRAM „TRANSPORT BEZ BARIER”.

Cel programu - likwidacja barier transportowych na terenie miasta Wałbrzycha, dostosowanie usług transportowych w Wałbrzychu do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, osób starszych oraz rodziców z małymi dziećmi w wózkach. Program pozwala na wypracowanie systemu bezpiecznej obsługi pasażerów komunikacji miejskiej, który będzie wpływał na wzrost jakości świadczonych usług transportowych. Szkolenie kierowców zaplanowano w ramach szkoleń BHP.

Realizacji programu przyświeca hasło „Wałbrzych miastem wolnym od barier”. Program wspierają: Urząd Miejski, Zarząd Dróg Komunikacji i Utrzymania Miasta, Śląskie Konsorcjum Autobusowe, Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych w Wałbrzychu, Wałbrzyska Rada Seniorów, Środowiskowy Dom Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Wałbrzychu.

B. KAMPANIA INFORMACYJNO – EDUKACYJNA PN.: „NIEBIESKA KOPERTA” MIEJSCE PARKINGOWE DLA OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ.

W roku 2022 od miesiąca sierpnia do grudnia, realizowany był program społecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej pn.: „Niebieska koperta” miejsce parkingowe dla osoby z niepełnosprawnością pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Wałbrzycha. Celem programu było zwrócenie uwagi na problem zajmowania przez kierowców "kopert" - miejsc wyznaczonych dla pojazdów osób niepełnosprawnych, uświadomienie kierowcom, że wyznaczone miejsca parkingowe stanowią ważny element w życiu codziennym niepełnosprawnych kierowców i znacznie pomagają w pokonywaniu wielu przeszkód i barier, które dla pełnosprawnego człowieka nie stanowią żadnego problemu. Kampanię wspierała Straż Miejska, Policja, Wydział Komunikacji Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Wałbrzychu, Biuro Edukacji i Spraw Społecznych, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Warsztaty Terapii Zajęciowej, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami w Wałbrzychu.

W ramach programu kampanii została zorganizowana konferencja prasowa z udziałem władz miasta. „Stowarzyszenie Górnik Wałbrzych 2010” przygotowało specjalny spot edukacyjny, w którym wystąpili zawodnicy klubu koszykarskiego, a który w sposób bardzo wymowny zwrócił uwagę mieszkańców Wałbrzycha na problem bezprawnego zajmowania miejsc przeznaczonych do parkowania dla osób z niepełnosprawnością. Równocześnie został ogłoszony konkurs plastyczny na plakat promujący kampanię w Wałbrzychu. Konkurs był skierowany do uczniów klas III - IV wałbrzyskich szkół podstawowych, a jego hasło to „Nie parkuj na kopertach”. Zwycięska praca będzie promowała kampanię w Wałbrzychu w roku 2023.

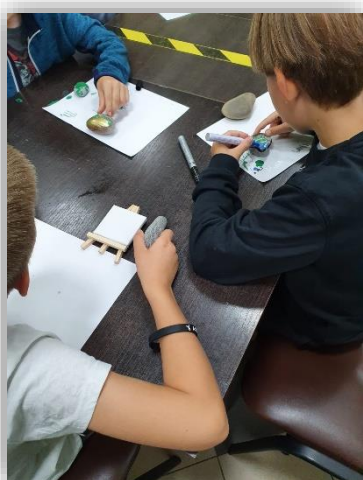
Na realizację kampanii wydrukowano 200 ulotek, które zostały rozprowadzone przez Biuro Komunikacji Urzędu Miejskiego wraz z wydawanym prawem jazdy dla nowych kierowców.

2.4 DZIAŁANIA W RAMACH AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ, PRZECIWDZIAŁANIA DYSKRYMINACJI ORAZ INTEGRACJI ŚRODOWISKA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ W ROKU 2022:

PROGRAM WAŁBRZYSKIE INTEGRACYJNE ZAJĘCIA PN.: „POZNAJ NAS”.

Celem programu jest budowanie pozytywnego wizerunku osób z niepełnosprawnością intelektualną, przełamywanie barier, stereotypów i uprzedzeń. Zajęcia organizowane były w ramach wakacji dla dzieci korzystających z zajęć organizowanych przez placówki wsparcia dziennego, a udział w nich brały dzieci w różnym przedziale wiekowym.

Ogólnie w zajęciach brało udział 26 dzieci.

2.5 WSPIERANIE DZIAŁALNOŚCI PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO .

A. WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ.

W Wałbrzychu działają trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej jako wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki, stwarzające osobom z niepełnosprawnością intelektualną niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Tabela 2. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Wałbrzychu

Organ prowadzący Warsztat	Adres placówki
Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu	ul. Zofii Nałkowskiej 4a 58-306 Wałbrzych
Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej	ul. Adama Mickiewicza 24 38-300 Wałbrzych

Organ prowadzący Warsztat	Adres placówki
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10	ul. Ogrodowa 5a 58-309 Wałbrzych

Zgodnie z Art.10b.pkt 2a Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, samorząd finansuje z budżetu miasta co najmniej 10% wysokości kosztów działalności warsztatu. W roku 2022 na działalność trzech Warsztatów Terapii Zajęciowej z budżetu miasta, została przekazana dotacja podmiotowa w wysokość 209.720,00 złotych, wsparciem objętych zostało 87 osób z niepełnosprawnością intelektualną.

Tabela 3. Uczestnicy WTZ wg. stopnia niepełnosprawności w 2022 r.

Nazwa Warsztatu	znaczny	umiarkowany
Warsztat Terapii Zajęciowej przy Polskim Stowarzyszeniu Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	28	2
Stowarzyszenie Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej.	27	3
Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10.	26	1
Razem:	81	6

Tabela 4. źródła finansowania Warsztatów w 2022 r.

Nazwa Warsztatu	Środki PFRON [zł]	Dotacja z budżetu Gminy [zł]
WTZ przy Publicznej Szkole Podstawowej Specjalnej Nr 10.	699.192,00	77.688,00
WTZ przy Polskim Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wałbrzychu.	776.880,00	86.320,00
WTZ przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej.	776.880,00	86.320,00
Razem:	2.252.952,00	250.328,00

B. ŚRODOWISKOWY DOM SAMOPOMOCY.

Środowiskowy Dom Samopomocy przeznaczony jest dla 40 osób z zaburzeniami psychicznymi typu A oraz z upośledzeniem umysłowym typu B, zlokalizowany jest w Wałbrzychu przy ul. Czesława Miłosza 15a. Do podstawowych zadań Domu należą: prowadzenie kompleksowej rehabilitacji społecznej, psychoterapii i socjoterapii oraz wszechstronny rozwój biologiczny, psychiczny i społeczny uczestników. Zajęcia rehabilitacyjne w Środowiskowym Domu Samopomocy prowadzone są przez czterech terapeutów, jednego fizjoterapeutę i trzech asystentów osoby niepełnosprawnej. Zajęcia odbywają się w 8 pracowniach terapeutycznych, w których wykonuje się prace odpowiednie do predyspozycji i możliwości poszczególnych osób: plastyczne, krawieckie, majsterkowiczów, rękodzielnicze, bukiciarsko – ogrodnicze, ogrodnicze, gospodarstwa domowego oraz w 4 klubach zainteresowań: socjoterapeutycznym, teatralnym – biblioterapia, filmowym, sportowym. Postępowanie wspierająco – aktywizujące odbywało się według indywidualnych planów dostosowanych do potrzeb i możliwości psychofizycznych uczestników i obejmowało:

- trening umiejętności samoobsługowych,
- trening zaradności życiowej w życiu codziennym ,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- trening umiejętności społecznych,
- trening umiejętności komunikacyjnych, w tym z wykorzystaniem alternatywnych i wspomagających sposobów porozumiewania się,
- terapia zajęciowa - zajęcia plastyczne, rękodzielnicze, bukiciarskie, ogrodnicze, stolarskie, rzeźbiarskie i zajęcia kulinarne,
- rehabilitację - zajęcia indywidualne

W 2022 roku na funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy wydatkowano łącznie **1.037.003,09 zł**.

Tabela 5. Źródło finansowania działalności ŚDS 2022r

Źródło finansowania	Wysokość dofinansowania [zł]
z budżetu Wojewody Dolnośląskiego	945.113,09
z budżetu Gminy Wałbrzych	21.000,00
dotacja w ramach programu „Za życiem”	70.890,00
Razem:	1.037.003,09

2.6 PROGRAM PFRON „ZAJĘCIA KLUBOWE W WTZ”.

Gmina Wałbrzych w ramach podejmowanych działań na rzecz wspierania aktywizacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnością intelektualną, przystąpiła w roku 2022 do realizacji programu PFRON pn.: „Zajęcia klubowe w WTZ”. Program był rozwiązaniem, które sprzyja aktywnemu wspomaganie uczestników warsztatów, którzy weszli na rynek pracy oraz osób z niepełnosprawnością intelektualną przed rozpoczęciem procesu rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. Celem programu było wsparcie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. Adresatami programu były podmioty prowadzące warsztaty terapii zajęciowej. Beneficjentami programu były:

1. osoby niepełnosprawne, posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), które były uczestnikami WTZ i opuściły go w związku z podjęciem zatrudnienia,
2. osoby niepełnosprawne posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (lub orzeczenie równoważne), znajdujące się na prowadzonej przez podmiot prowadzący WTZ liście osób (o której mowa

w art. 10f ust.2a ustawy o rehabilitacji), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ. W Wałbrzychu Zajęcia klubowe realizowane były od 1.08.2022 r., do 31.01.2023 r., w Warsztacie Terapii Zajęciowej działającym przy Stowarzyszeniu Dzieci i Rodzin Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej z siedzibą przy ul. A. Mickiewicza 24. W zajęciach uczestniczyło 5 osób. Środki przyznane z PFRON na realizację programu 14.298,75 złotych.

2.7 AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

A. ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ „VICTORIA”.

W Wałbrzychu od roku 2016 działa Zakład Aktywności Zawodowej „Victoria”, który jest jednostką budżetową gminy Wałbrzych, działającą jako samorządowy zakład budżetowy. Uchwała Rady Miejskiej Wałbrzycha Nr X/143/2015 z dnia 27.08.2015 r.

Od 15 lipca 2016 r. Zakład posiada status Zakładu Aktywności Zawodowej. Decyzja Wojewody Dolnośląskiego Nr D1/0001/2016. Zakład zatrudnia ogółem 83 pracowników w tym: 64 osoby z niepełnosprawnością znaczną i umiarkowaną, personel liczy 19 osób.

Tabela 6. pracownicy wg. stopnia niepełnosprawności

Ogólna liczba pracowników	Stopień znaczny	Stopień umiarkowany
64	47	17

Tabela 7. Pracownicy w/g płci

Liczba pracowników	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn
64	35	29

Tabela 8. zatrudnienie wg stanowisk /działu

Dział	Liczba pracowników
Call Center	23
Poligrafia i reklama	4
Archiwizacja	17
Pracownik Działu Usług Technicznych	20
Razem:	64

Samorząd Województwa Dolnośląskiego w roku 2022 udzielił ze środków PFRON dofinansowania działalności Zakładu Aktywności Zawodowej „Victoria” na kwotę **1.820.486,00** złotych. W roku 2022 Samorząd Województwa Dolnośląskiego na podstawie umowy zawartej pomiędzy Województwem Dolnośląskim a Gminą Wałbrzych przekazał dotację na współfinansowanie kosztów działania Zakładu w wysokości **195.584,00 zł**. Umowa DS-R/24/2022 z dnia 28.04.2022 roku. Dotacja została przeznaczona na wynagrodzenia

dla personelu zakładu. Środki przekazane w roku 2022 z budżetu miasta na pokrycie kosztów działalności Zakładu wyniosły ogółem **500.000,00 złotych**. Środki otrzymane z PFRON na podstawie art. 26 a ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych to kwota **1.101.519,60 złotych**

Środki otrzymane na działanie Zakładu z uwzględnieniem wszystkich źródeł finansowania wyniosły ogółem w roku 2022 **3.707.076,32 złotych**.

Środki uzyskane ze sprzedaży wyrobów i usług w 2022 roku wyniosły 560.097,32 złotych.

B. ŚRODKI Z PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU REHABILITACJI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

W roku 2022 z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zostały zarezerwowane środki z przeznaczeniem na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Na rozpoczęcie działalności gospodarczej pn.: „Działalność Usługowa związana z zagospodarowaniem terenów zielonych” przyznano środki w wysokości 36 937,40 złotych. Zadanie realizuje i nadzoruje Powiatowy Urząd Pracy w Wałbrzychu.

2.8 PROGRAM AKTYWNY SAMORZĄD.

Program realizowany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Adresatami programu były osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Główny cel programu - wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Program obejmuje dwa moduły:

- moduł pierwszy - likwidację barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową,
- moduł drugi - pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Program Aktywny Samorząd	Kwota otrzymanych środków [zł]	Kwota wydatkowanych środków [zł]	Ilość osób
Moduł I	273.561,31	179 305,00	14
Moduł II	163.723,81	158 903,00	39
Razem	437.285,13	338 208,00	53

Kwota dofinansowania przyznana została z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych dla Wałbrzycha i wyniosła w 2022 roku **437.285,13 złotych**, z programu skorzystały 53 osoby.

2.9 PROGRAM PN.: „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” – EDYCJA 2022

W 2022 roku miasto po raz kolejny przystąpiło do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2022, pozyskując środki finansowe na ten cel w wysokości 950.933,22 zł. Program realizowany był od 11.04.2022 r. do 31.12.2022 r. Miał na celu

zapewnienie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. Program zapewnił świadczenie usług asystenta dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wymagających wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej polegały na pomocy w: - wyjściu, powrocie lub dojazdach w wybrane przez uczestnika programu miejsce (np. dom, praca, placówki oświatowe i szkoleniowe, świątynie, placówki służby zdrowia i rehabilitacyjne, gabinety lekarskie i terapeutyczne, urzędy, znajomi, rodzina, instytucje finansowe, wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, społeczne lub sportowe), - zakupach z zastrzeżeniem aktywnego udziału uczestnika Programu przy ich realizacji,

- załatwianiu spraw urzędowych, nawiązaniu kontaktu i współpracy z różnego rodzaju organizacjami,
- korzystaniu z dóbr kultury (np.: muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy),
- wykonywaniu czynności dnia codziennego – w tym przez dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności – także w zaprowadzaniu i przyprowadzaniu ich do lub z placówki oświatowej. Uczestnik Programu, któremu przyznano pomoc w postaci asystenta osobistego, nie ponosił odpłatności za tę usługę. Koordynatorem programu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu, realizatorem Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie z siedzibą przy ul. Ogrodowej w Wałbrzychu. W 2022 roku usługą asystenta osobistego objętych zostało 40 osób z niepełnosprawnością w tym.: 3 dzieci, 29 osób z niepełnosprawnością znaczną, 8 osób z niepełnosprawnością umiarkowaną.

2.10 PROGRAM PN.: „OPIEKA WYTCHEMIENIOWA ” – EDYCJA 2022

W 2022 roku miasto przystąpiło również do realizacji Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej Opieka wytchnieniowa – edycja 2022, pozyskując środki finansowe na ten cel w wysokości 393.449,79 zł. Program realizowany był od 11.04.2022 r., do 31.12.2022 r. Celem programu było wsparcie członków rodzin i opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami dorosłymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi.

Dzięki realizowanemu programowi członkowie rodzin i opiekunowie osób niepełnosprawnych otrzymali wsparcie w codziennych obowiązkach. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobami zależnymi, mogły przeznaczyć ten czas na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Ważnym aspektem usługi opieki wytchnieniowej było także wzmocnienie osobistego potencjału członków rodzin, opiekunów zaangażowanych w sposób stały w codzienne wspomaganie osób niepełnosprawnych oraz ograniczenie wpływu na ich kondycję psychofizyczną wiążących się z tym obciążeniem. Jest to istotne z uwagi na fakt, iż osoby te są w dużej mierze zdane na własne zasoby ze względu na utrudniony dostęp do

specjalistycznego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego oraz wsparcia pozwalającego na podnoszenie swoich umiejętności w zakresie sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną.

W 2022 roku w ramach opieki wychowawczej objętych zostało 27 dzieci z niepełnosprawnościami oraz 21 osób dorosłych ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Koordinatorem programu był Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu.

Realizatorem - Spółdzielnia Socjalna Nasze Wsparcie z siedzibą przy ul. Ogrodowej w Wałbrzychu.